

Verkondiging op zondag 27 juni 2021

Johannes 4:43-54 en Psalmen 30 - Geloven zonder te zien

Gemeente van Christus,

Geloof je in wonderen?

Soms noem ik iets een wonder. Als er onverwacht iets positiefs gebeurt. Mijn moeder die de diagnose kanker krijgt en nu, zo 25 jaren later nog leeft. Dat vind ik een wonder.

Maar een wonder als in 'water wordt wijn' of 'iemand die op sterven ligt, die wordt plotseling genezen'?

Die wonderen maken het bijbelverhaal uit het Johannesevangelie moeilijk te begrijpen.

Vorige week was er dat hele mooie beeld van de velden die al wit zijn, rijp voor de oogst. Een beeld om te zeggen: de toekomst van God is al begonnen. Op zich een moeilijke boodschap. Maar als je denkt aan het boerenland in de omgeving of aan de polder dan kun je je er iets bij voorstellen – dat je het gister misschien nog niet zo door had, maar het er toen ook al was en je vandaag wel ziet wat er al was: de bloei, de vruchten.

Ook de week ervoor; het verhaal over een ontmoeting tussen Jezus en de Samaritaanse. Een ontmoeting waarbij een verleden van vijandigheden tussen hun beide naties tussen 2 mensen in staat. En er ondanks dat openheid ontstaat. Tussen twee mensen. Tussen een vrouw en haar Messias.

Dat zijn verhalen die gaan leven, ze zijn goed voorstelbaar in het leven van mensen rondom Jezus.

Maar het wonderverhaal dat op deze twee verhalen volgt, dat we vandaag gelezen werd, overstijgt mijn ervaring – het ontsnapt eraan.

PFOEH

Ik heb het gemerkt bij de voorbereiding van deze preek: dat als ik over de betekenis van dit gedeelte uit de bijbel begin, er taal in me opkomt als: over God die door zijn Zoon mensen tot leven wekt en over het eigenlijke geheim van Gods handelen door Jezus. Maar niet meteen komen die gedachten dichtbij de ervaring van ons leven vandaag en morgen. Een verhaal over een wonder lang geleden kan ik helemaal niet meemaken.

Er viel me wel 1 ding op en ik dacht daarbij aan voetbal.

[Commentaar wondergeloof Jezus vs 48](#)

Afgelopen weken kijk ik sinds lange tijd weer eens voetbal. Ook ik volg het Nederlands elftal. Niet dat ik het enorm leuk vindt om een hele wedstrijd intensief te kijken – ik kijk meer of er gescoord wordt, of dat er leuke acties aan de bal worden gedaan. Wat er spectaculair uitziet. Als dat niet zo in een wedstrijd zit, vind ik het al snel saai. Dat komt natuurlijk, omdat ik niet zoveel weet van voetbal. Wat ik daarom eigenlijk het leukst vind, is tussen de twee helften – als er commentaar wordt gegeven in de studio. Dan hoor ik nl. 'die doet het goed, die niet, deze kansen worden niet gecreëerd' enz. Ik krijg wat tekst bij het verhaal van de wedstrijd.

In het wonderverhaal uit Johannes 4 geeft Jezus op een gegeven moment ook commentaar.

Dat commentaar vormt de ondertiteling bij het verhaal van het wonder.

Daar haak ik bij aan. Jezus zegt: 'Wat is dat toch met jullie, dat jullie alleen geloven als jullie tekenen en wonderen zien!'

Ik lees dit commentaar alsof het tegen mij gezegd is. Want, Jezus zegt dit over de mensen uit Galilea – dat ze alleen geloven als ze er iets van succes van zien. Maar het is ook gezegd over de mensen uit Jeruzalem, dat ze Jezus niet op waarde schatten om wie hij is. Oftewel, de mensen uit het zuiden, de mensen uit het noorden; verreweg de meeste mensen die Jezus ontmoet, zien de waarde van Jezus vooral in wat er zichtbaar van wordt. En geloven dus pas als ze er iets met eigen ogen van zien. Zo gaat dat toch ook meestal in de wereld. Het zit ook in mijn opvoeding. En gezien al het nepnieuws en oplichtingspraktijken via app of zelfs aan de deur, is het ook wel belangrijk: Niet zomaar naïef alles en iedereen geloven op zijn woord, eerst zelf kijken.

Dat geldt dus blijkbaar ook voor de mensen uit Galilea. Dat lees je niet letterlijk in het verhaal. Maar er zijn wel allemaal aanwijzingen voor.

1) De eerste is: een uitspraak die wordt aangehaald, en komt uit de verhalen over Jezus die rondgaan. Die uitspraak is ook in Marcus, Mattheus en Lucas terechtgekomen. De uitspraak: dat 'een profeet in zijn eigen land niet met respect behandeld wordt'. Dát valt te verwachten, volgens Jezus.

Waar ze hem kennen, in Galilea opgegroeid als klein jongetje, daar wordt hij niet gewaardeerd voor wie hij is geworden. Wie om de hoek woont en je gewend bent, heeft minder mysterie. Pas als er resultaten komen, en gezien worden door anderen, dan komt er meer respect.

Als Jezus dan toch hartelijk ontvangen wordt in zijn thuisland, dan is dat om de zichtbare resultaten: om de wonderen die hij doet.

2) Verderop in het Johannesevangelie volgen meer aanwijzingen dat de mensen uit Galilea hem vooral om de resultaten willen volgen. Aan het einde van hoofdstuk 6 blijkt namelijk, dat als die uitblijven, hij niet langer gewaardeerd wordt. Want het optreden van Jezus in Galilea loopt uit op protest.

3) Het aller duidelijkste bewijs dat het bij Jezus niet om de wonderen gaat, is wel de afloop van het levensverhaal van Jezus. Zijn dood geeft aan dat de waarde van het leven van Jezus niet in het zichtbare resultaat zit. De wonderen zijn niet de kern waar het om gaat, volgens het Johannesevangelie,

We hoorden dus een wonderverhaal dat kritisch is op geloof dat in wonderen gegrond is. Gek toch. Er wordt over een wonder verteld en het verhaal gaat er niet om.

Daarom dus reageert Jezus afhoudend op de vraag van de man uit Kafarnaüm om zijn doodzieke zoon beter te maken. Die man lijkt op het eerste gezicht weer zo iemand die alleen maar afgaat op de wondertekenen. Maar... schijn bedriegt. Want deze man is uiteindelijk juist het voorbeeld van iemand die op Jezus vertrouwt zonder het resultaat van zijn werk te zien.

De man ziet Jezus geen ritueel uitvoeren en gaat na het resultaat in zijn kracht geloven. Jezus is in Kana in Galilea zo'n 26 km van Kafarnaüm vandaan. De man vraagt of Jezus met hem meegaat om zijn zoon thuis beter te maken. Maar dat doet Jezus niet. Hij zegt op afstand: 'je zoon leeft'. En de vader van de doodzieke zoon gaat niet eerst thuis kijken of zijn zoon leeft, hij gelooft wat Jezus zegt.

Dat wordt nog helemaal uitgeplozen door de dienaren van de man, die precies nagaan of de zoon echt op het moment van de woorden van Jezus beter werd. Dat blijkt het geval. Maar de vader van de zoon geloofde door een woord op afstand. Hij gelooft zonder te zien.

Aan de ene kant voel ik me verwant met hem. Want is dat niet wat wij als gemeenschap proberen te doen: door een woord van Jezus op afstand doordringen tot een leven in vertrouwen op het goede?

Aan de andere kant, blijft bij mij de onoplosbare vraag opkomen: Hoe doe je dat dan: geloven zonder te zien? Het is uitzonderlijk.

Daar valt het licht in dit verhaal dan ook op: hoe uitzonderlijk een mens is die in vertrouwen op het goede leeft, dat aan de bron van het leven staat en in de toekomst ligt en daarom vandaag al begonnen is. Dit wonderverhaal gaat niet alleen over dat Jezus uitzonderlijk is. Het gaat over hoe uitzonderlijk het is om door woorden op afstand toch bij de bron van alle leven te komen. Om in Jezus en waar hij voor staat levend water te zien, licht, leven.

Het is denk ik niet, omdat de man zo uitzonderlijk is – en dat wij dat dan dus nooit benaderen. Vertrouwen zonder te zien is zo uitzonderlijk, omdat onze levenservaring vaak zo anders is. Omdat je soms geen oplossing ziet. Geen oplossing voor ziekte, geen uitweg uit een conflict, soms loopt het vast.

De Bijbel vertelt vaak juist over die ervaring. De man uit Kafarnaüm is machteloos. Hij leeft in doodsangst over zijn zieke zoon.

De schrijver van Psalm 30 staat doodsangsten uit.

Hij roept en smeekt. De wanhoop klinkt door zijn woorden.

Maar, in zijn levensloop die hij beschrijft - als van overmoedig zelfverzekerd sterk tot tranen en diepe doodsdreiging, is de nieuwe morgen de meest langdurige ervaring.

Dat doet de nabijheid van God voor hem. Niet zijn levenservaring; het is het licht dat de nieuwe morgen hem brengt.

Jezus is dat licht voor de man uit Kafarnaüm.

De vraag van deze vader aan Jezus is meer een laatste strohalm. Gehoord van iemand die kan genezen, en in de buurt is. Er is geen andere kans meer dan die man te vragen. Anders sterft zijn zoon.

Het is meer dan blind vertrouwen, dat hij Jezus gelooft als die zegt dat zijn zoon leeft.

Ik stel me zo voor dat deze man Jezus voor zich ziet. En Jezus het leven hoort aanzeggen. En voorbij kijkt aan de succesverhalen, en de resultaten. Maar voor zich iemand ziet die vertrouwen wekt. Waarin hij God ziet: bron van leven.

Het commentaar van Jezus brengt mij bij deze bron. Het is niet makkelijk om te geloven zonder te zien. Zonder zichtbare resultaten. Zonder directe verlichting in hoe je je voelt.

Maar Jezus brengt mij voorbij het succes en de resultaten bij de bron van leven, bij een wereld die niet eindigt in de dood; bij de kracht van opwekking en leven, en dat over onze persoonlijke levens licht van God valt.

Amen.